

Zonder peperdure analyses raken hoveniers en groenvoorzieners grond niet meer kwijt

Regelgeving rondom PFAS veroorzaakt acute problemen bij afzet én hergebruik van grond

Hoveniers volgen met argusogen de ontwikkelingen op het gebied van aan- en afvoer van overtollige grond. Ze raken die grond momenteel niet meer kwijt. En omdat iedereen in de grondhandel pas op de plaats maakt, dreigt ook hergebruik een moeilijk verhaal te worden.

Auteur: Broer de Boer

Grondverzet verliep al niet al te soepel. Maar sinds een brief van staatssecretaris Van Nieuwenhuizen (8 juli jl.) komt de aan- en afvoer bij hoveniers, maar ook in de bouw knarsend tot stilstand. De stofjes per- en polyfluoralkylstoffen (PFAS) en nieuwe regelgeving vormen de oorzaak. Een en ander over PFAS werd vastgelegd in een nieuwe regelgeving. Verschillende partijen reageren individueel en/of collectief verontrust bij de staatssecretaris. Ze constateren 'dat er acute problemen zijn, die spoedig een oplossing behoeven'.

Nationaal probleem

Deze regelgeving raakt uiteraard niet alleen hoveniers, maar een heel brede groep ondernemers. De discussie gaat niet alleen over details als discutabele risiconormen. Het raakt bijvoorbeeld ook afvalwaterzuiveringen. Grote aandachtspunten zijn in elk geval: het ontbreken van lozingsnormen, toepassing van slib en grond in diepe plassen, het ontbreken van voldoende capaciteit bij laboratoria en het uitblijven van toepassingsmogelijkheden voor slib en grond. En dat allemaal door een groep stoffen die we overal in Nederland diffuus aantreffen. Nederland dreigt op slot te gaan bij de hertoe-

passing van grond en slib. Uitvoerenden worden voorzichtig en dat leidt tot stagnaties bij de uitvoering van projecten. En tot overmaat van ramp staat het bevoegd gezag op scherp.

Interpretatieverschillen

Misschien is het ergste nog wel dat er interpretatieverschillen zitten in de regelgeving. Zeker door verschil in uitleg door het bevoegd gezag en uitvoerenden in de bodembranche. Aangekondigd werd dat vanaf 8 juli jl. hergebruik onder een zorgplicht zou vallen. Partijen krijgen de gelegenheid om voor 1 oktober a.s. projecten in lijn te brengen met de nieuwe regelgeving. Toch is het bevoegd gezag al handhavend opgetreden in een lopend project. Dat blijkt uit een schrijven vanuit de sector aan de staatssecretaris. In dat geval is hergebruiksgrond toegepast die niet op PFAS was onderzocht. De stillegging en het wachten op laboratoriumanalyse kost nu weken: een verlies van duizenden euro's per dag en voor de realisatie van het project in kwestie wordt gevreesd. Handhaving met boetes en stillegging van projecten voor 1 oktober 2019 wordt door de sector buiten proportie geacht en was ook niet de opzet van de staatssecretaris.

Grond illegaliteit in

De redactie benaderde meerdere hoveniers. Sommige hoveniers (die anoniem willen blijven) melden dat zij op zoek zijn gegaan naar andere oplossingen. Bij wat doorvragen betekent dit dat de betreffende grond wordt afgezet bij bijvoorbeeld een bevriende boer. Dat klinkt onschuldig en is het waarschijnlijk ook, maar volgens de huidige regelgeving is dat niets anders als illegaal storten. Iets waarvoor de brancheorganisatie Grondbanken en andere partijen de staatsecretaris ook waarschuwen: 'Als stagnatie niet tijdig wordt teruggedrongen, voorzien wij dat er meer grondverzet, opslag en toepassing buiten de erkende instellingen en bedrijven om zal gaan plaatsvinden.' Hoveniers hoeft je niet te leren hoe ze een paar kubieke meter grond zonder analyse kwijt kunnen als de poorten van gronddepots op slot zijn.

Het wordt te duur

Antoon van Spelde is hovenier in het Brabantse Udenhout. Ook hij heeft met de problematiek te maken. 'Wij kunnen hier in Brabant de kleine partijen grond niet meer kwijt.' Hij spreekt dan van ettelijke tientallen kubieke meters, maar ook over partijtjes grond van tien tot vijftien kuub uit particuliere tuinen. 'Vroeger zetten grondbanken dit op een grote hoop en werd dit in zijn geheel gekeurd als er duizend of tweeduizend kuub lag.

Nederland dreigt op slot te gaan bij de hertoepassing van grond en slib

Sinds de zomervakantie is het allemaal veranderd en doen grondbanken moeilijk. Bij kleine partijen zijn voor ons, maar ook voor particulieren, de PFAS-keuringen veel te duur. De situatie treft volgens Van Spelde niet alleen hoveniers, maar een hele keten: 'Van stratenmakers, wegen en waterbouwbedrijven tot aan bouwbedrijven. Zelfs de overheid heeft er last van bij bouw- en infrastructurele projecten. Maar dezelfde overheid hanteert die belachelijk strenge normen,' is de mening van de Udenhoutse hovenier. 'En als hovenier mogen we ontgraven grond niet op een grote hoop zetten, want het is bedrijfsafval en dat ziet de overheid als een milieudelict.'

Hoveniers en groenvoorzieners hoeft je niet te leren hoe ze een paar kubieke meter grond zonder analyse kwijt kunnen als de poorten van gronddepots op slot zijn

Onzekerheid en risico's

Een partij in Oost-Nederland die veelvuldig grond aan- en afvoert, ook van hoveniers, is Hoftijzer Lochem, Grond, Groen en Infra, in het Gelderse Lochem. Meerdere hoveniersbedrijven in deze omgeving konden hier altijd hun kleine partijen grond kwijt. Voor partijen grond boven de vijftig kuub werd daar een analyse bij verlangd. Hoftijzer neemt nu geen enkele partij grond meer in depot. Bij het bedrijf zijn ze er kort in: 'Alles bij ons zit hiervoor op slot. We accepteren ook geen karretjes grond meer van particulieren. De risico's zijn ons te groot,' zegt Ronald Colenbrander. 'De sector werd van de ene op de andere dag geconfronteerd met een verplichte analyse van compleet andere stoffen, waar maar weinig van bekend is. Eerder waren de risico's voor ons duidelijk en konden we er globaal een bestemming aan geven en er een prijs aan vast hangen. Zeg maar op basis van vooracceptatie.' Colenbrander maakt de inschatting dat er waarschijnlijk op basis van de normen straks méér onder een zwaardere categorie afgezet moet worden of naar grondreinigingsbedrijven moet. 'Ook zij hebben te maken met die onzekerheid en accepteren momenteel geen grond zonder die nieuwe analyse. Zij weten namelijk ook niet wat het hun gaat kosten.' Dat alles op slot zit, wordt volgens hem veroorzaakt doordat niemand de hoge risico's durft te dragen.

Een woordvoerder van grond- en straatwerkbedrijf De Poorte in Joppe (gemeente Lochem) bevestigt het verhaal van collega Colenbrander: bij De Poorte voeren ze geen grond meer af voor hergebruik. 'Dit beeld zien wij overal om ons heen in het oosten van het land,' vertelt woordvoerder Dirk van Helwegen. En hij verzucht: 'Bij De Poorte zit de poort voor herbruikgrond letterlijk en figuurlijk dicht.'

Hinder bij grondbanken

Eric van Roekel, directeur van GBN Groep B.V.,

schuwt niet om te zeggen dat grondbanken hinder ondervinden bij het innemen van ontgraven grond en baggerspecie als het gaat om PFAS. GBN heeft al een zestal depots moeten sluiten voor de ontvangst van grond. 'Grote partijen met een PFAS-keuring onder de norm van 0,1 microgram per kilogram vormen geen enkel probleem. Daar moeten we het probleem niet groter maken dan het is. Het grote probleem zit hem vooral in kleine partijen zonder bodemonderzoek of met een bodemonderzoek, maar zonder laboratoriumanalyse op PFAS. Die kleine partijen voegden we in het verleden samen tot een partij van maximaal tweeduizend ton. Maar als nu achteraf volgens een analyse de risicowaarden overschreden zijn, komt een grondbankbedrijf financieel met een behoorlijke aderlating te zitten. Analyses zijn voor de leverancier voor de ontgraven grond duur, laten we zeggen 500 à 2.500 euro. Daar komt bij dat de laboratoria momenteel overspoeld worden met aanvragen voor analyses op PFAS. Wij vinden de risico's te hoog om niet op PFAS gekeurde partijen grond in te nemen. Maar daar moet wel een oplossing voor komen.' GBN Groep werkt overigens aan een eigen oplossing die moleculen van de

Staatssecretaris Cora van Nieuwenhuizen

PFAS-ketens aan de grond bindt, zodat er geen risico is op verspreiden. Maar volgens Van Roekel gaat het lang duren voordat dit soort innovatieve technieken geaccepteerd worden. Hij vervolgt: 'De overheid zou moeten meewerken aan noodvoorzieningen. Grondbanken hebben nu te maken met een onwerkbare situatie, stagnatie van projecten waar grondverzet of slibafzet een rol speelt. Er moeten betere oplossingen komen, maar ook moet er kritischer naar de bron en het gebruik van PFAS gekeken worden.' Volgens Van Roekel kan een deel van de oplossing er ook uit bestaan dat bij een standaard bodemonderzoek PFAS direct wordt meegenomen.

Overal zit PFAS

Praktisch overal kom je wel wat PFAS tegen: theoretisch zou dit al kunnen ontstaan door het overdadig gebruik van zonnecrème in een particulier tuintje. Van Roekel: 'Hoge concentraties kom je bijvoorbeeld tegen bij Schiphol, waar PFAS in het milieu is gekomen door blusschuim van de luchthavenbrandweer. Blusschuim bevat namelijk PFOS, een van de vele varianten van PFAS die bestaan. Het luchthavenbedrijf heeft hierin al actie ondernomen.' Naast de industriële bedrijventerreinen tref je ook sterke PFAS-concentraties aan op plaatsen waar vroeger brandweerkazernes, rioolwaterzuiveringen, voormalige defensieterreinen, drukkerijen, wasserijen

Antoon van Spelde

of teflonfabrieken stonden. Bovendien verspreidt deze vervuiling zich door het grondwater. Van Roekel: 'De pijn zit op een paar punten. Ten eerste op de korte termijn bij de laboratoria die nog een beperkte capaciteit hebben voor PFAS-onderzoek. Ten tweede bij de kleine partijen die niet geanalyseerd zijn op PFAS en waarvoor in de praktijk zeer beperkt verwerkingscapaciteit wordt aangeboden bij grondbanken, omdat het risico op afwijkingen te hoog is. Deze problemen leiden tot stagnatie op veel projecten. Maar het

OP ZOEK NAAR DEFINITIEVE REGELGEVING

De discussie en voortdurende onduidelijkheid gaan over de stofjes PFOS, PFOA en GenX in grond die een andere bestemming krijgt. De stofjes behoren tot de zogenoemde per- en polyfluoralkylstoffen (PFAS). Het zijn oppervlakte-actieve stoffen, waarvan het gedrag in het bodem-watersysteem moeilijk voorspelbaar is. Anders dan andere stoffen, die de Regeling Bodemkwaliteit normeert, hebben de PFAS een immobiel karakter; ze logen uit naar bodem en water. De RIVM-site vermeldt dat de uitvoering van onderzoek naar de mobiliteit van PFAS en het effect daarvan op het grondwater, en naar de mate van ophoping in organismen, nodig is. Het RIVM stelde daarvoor eerder al risicogrenzen op. Ze beschreef dat in een zogenoemd handelingsperspectief. Soms werden deze risiconormen geïnterpreteerd als wettelijke normen, wat strikt niet de bedoeling was. Staatssecretaris Van Veldhoven stuurde hierover op 8 juli jl. een schrijven gericht aan de Tweede Kamer.

Dat is getiteld *Tijdelijk handelingskader voor hergebruik van PFAS houdende grond en baggerspecie*. Inzet is een aantal onduidelijkheden weg te nemen en uiteindelijk tot een regelgeving te komen. De Brancheorganisatie Grondbanken heeft samen met andere betrokken partijen bij de staatsecretaris gereageerd op de Kamerbrief. Ze constateren onder meer 'dat er nog acute problemen zijn die spoedig oplossing behoeven.' In een uitgebreide bijlage bij de brief geven de partijen onder meer aan voor welke zaken nog een goede interpretatie nodig is. Juist hoveniers en gemeenten in onze branche hebben nadrukkelijk hinder van deze problematiek rond grondverzet. Maar dat geldt natuurlijk ook voor andere branches. Zowel de brief van 8 juli jl. van de staatssecretaris MIW aan de Tweede Kamer, als de uitgebreide gezamenlijke reactie van de BOG, NVPG, VA, VVMA, Cascade, Bouwend Nederland en de Vereniging van Waterbouwers zijn te downloaden op de site van vakblad *De Hovenier*.

Eric van Roekel

echte probleem ligt bij grondstromen die niet voldoen aan de hergebruiksnorm 3-7-3-3, omdat hiervoor nog helemaal geen oplossing is.' GBN Groep geeft verder aan dat ze aantoonbaar een goede oplossing heeft voor deze gronden omdat deze PFAS kan vastleggen in de grond. Deze oplossing past nog niet binnen de huidige regelgeving. Verder zoekt de GBN Groep actief naar mogelijkheden om de overheid te stimuleren het beleid aan te passen.

Be social

Scan of ga naar:

www.vakbladdehovenier.nl/article/30767/zonder-peperdure-analyses-raken-hoveniers-en-groenvoorzieners-grond-niet-meer-kwijt